

IV. Oferta sektora ubezpieczeń dla firm

- Ubezpieczenie na wypadek pożaru i innych żywiołów – FLEXA
- Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej
- Umowa ubezpieczenia kredytu kupieckiego
- Gwarancja ubezpieczeniowa
- Ubezpieczenie *business interruption*

Ubezpieczenia od wieków towarzyszą przedsiębiorstwom, zabezpieczając ich majątek i transakcje. Dość trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie gospodarki bez ubezpieczeń, a ich znaczenie dla stabilizacji i innowacyjności jest nie do przecenienia. Ochrona jest szczególnie ważna w przypadku zdarzeń mogących poważnie naruszyć równowagę przedsiębiorstwa. Wśród zagrożeń firmy można wymienić:

- Mienie (szkody związane z budynkami, maszynami, materiałami do produkcji, półfabrykatami, składowaną produkcją);
- Przychody (bardzo wrażliwe ze względu na zmiany obrotów);
- Odpowiedzialność cywilna (każdy produkt ze względu na swoje wady może wywołać konieczność wypłaty odszkodowań);
- Zbyt niskie kapitały lub małe doświadczenie i konieczność korzystania z gwarancji.

Należy jednak pamiętać, że ubezpieczenie zapewnia ochronę w ramach określonych przez umowę z zakładem ubezpieczeń. Dlatego znajomość praw i obowiązków stanowi podstawowy warunek skuteczności ochrony ubezpieczeniowej. Firmy, w przeciwieństwie do konsumentów, są traktowane inaczej, zakłada się bowiem, że stanowią one równorzędną stronę umowy.

1. Ubezpieczenie na wypadek pożaru i innych żywiołów – FLEXA

Skrót FLEXA pochodzi od pierwszych liter ryzyk stanowiących minimalny zakres tego typu ubezpieczenia, tj. *Fire* (ogień, pożar), *Lightning* (uderzenie pioruna), *EXplosion* (eksplozja) i *Aircraft crash landing* (upadek statku powietrznego). Strata powstała w zasobach jest objęta ochroną ubezpieczeniową tylko wówczas, gdy ryzyko takie w bezpośredni sposób przyczyniło się do zniszczenia mienia.

Ryzyko pożaru towarzyszy ludzkości od zawsze i mimo postępów w technologii do dnia dzisiejszego nie zostało ujarzmione. W 1666 roku wielki pożar Londynu doprowadził do stworzenia zinstytucjonalizowanej wspólnoty ryzyka w celu finansowania skutków pożaru. Ubezpieczeniom na wypadek pożaru zawdzięczamy rozwinięcie się wielu form prewencji w tym zakresie, takich jak straż pożarna, ogniotrwałe materiały budowlane i sposób projektowania zabudowy utrudniający rozprzestrzenianie się ognia. W ramach ryzyka pożaru, ochroną ubezpieczeniową często objęte są również szkody, gdy uszkodzone mienie jest niezdatne do naprawy lub koszt naprawy przekracza sumę ubezpieczenia (np. pokrycie sadzą lub przesiąknięcie zapachem dymu), czyli tzw. szkody konstruktywne.

Do momentu wynalezienia piorunochronu **ryzyko uderzenia pioruna** było realnym zagrożeniem dla właścicieli budynków. Obecnie ryzyko to nadal stanowi zagrożenie, z uwagi na ewentualne przepięcia lub niekontrolowany przepływ energii, jaki może powstać na skutek uderzenia pioruna. Coraz więcej urządzeń nas otaczających jest bardzo czułych na wyładowania elektryczne, dlatego wbrew pozorom ryzyko uderzenia pioruna jest wciąż aktualne.

Ryzyko eksplozji (wydostania się ze zbiornika gazów pod dużym ciśnieniem na zewnątrz) powstało wraz z wprowadzeniem do przemysłu maszyn parowych. Wadliwa konstrukcja kotłów parowych i ich nieumiejętna obsługa, były przyczyną stosunkowo częstych wybuchów. Zakres i siła rażenia były o wiele silniejsze niż jakiegokolwiek innej wykorzystywanej formy produkcji energii (nie licząc prochu). W porównaniu z wcześniejszymi napędami wykorzystującymi nurt rzeki lub energię wiatru, skutki ewentualnej awarii były znaczące. Statystyki i badania przyczyn wybuchów prowadzone przez zakłady ubezpieczeń przyczyniły się do ulepszenia konstrukcji i zwiększenia bezpieczeństwa korzystania z tego typu urządzeń. Stosunkowo często, oprócz eksplozji w ramach ubezpieczenia FLEXA, ubezpieczane jest również zjawisko implozji, tj. wtargnięcia pod dużym ciśnieniem gazów do zbiornika.

Ryzyko upadku statku powietrznego dzięki wysokim standardom wprowadzonym w lotnictwie jest o wiele rzadsze niż wypadek spowodowany przez pojazd lądowy. Należy jednak wskazać, że potencjalne straty są wysokie. Nowe zagrożenie wynikające z upadku statków powietrznych związane jest z wykorzystywaniem samolotów jako broni w atakach terrorystycznych. Akty terroru są jednak wyłączone ze standardowego zakresu ochrony ubezpieczeniowej.

Wspomniane ryzyka stanowią minimalny zakres ryzyk³⁰, jakie podlegają ochronie w przypadku standardowych ubezpieczeń na wypadek pożaru i innych zdarzeń losowych.

Mimo że FLEXA jest ubezpieczeniem standardowym co do minimalnego zakresu ryzyk, to należy zauważyć, że różnice między produktami są czasami naprawdę duże i wynikają z odmiennych definicji ryzyk objętych ochroną oraz dodatkowego pokrycia ubezpieczeniowego. Dlatego oprócz wysokości składki zaleca się dokładne przeanalizowanie proponowanej ochrony lub skorzystanie z usług brokera ubezpieczeniowego.

30. Dodatkowe ryzyka najczęściej oferowane w ramach ubezpieczeń FLEXA to: zalanie, deszcz nawalny, powódź, śnieg, grad, huragan, lawina, obsuwanie się ziemi, trzęsienie ziemi, zapadanie się ziemi, kradzież z włamaniem, uderzenie pojazdu, sptyw wód po zboczach.

2. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej

Przedsiębiorcy coraz częściej dostrzegają potencjalne skutki działań, które bezpośrednio dotyczą osób trzecich. Ze względu na trudną do oszacowania wartość szkód, wiele podmiotów decyduje się na ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej, jako elementu planu zarządzania ryzykiem. Odpowiedzialność cywilna obejmuje szkody poniesione przez osobę trzecią wskutek spowodowania śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju ciała, albo zniszczenia lub uszkodzenia mienia, w tym utracone korzyści. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej udziela ochrony na określone ryzyka w przypadku prawnego obowiązku poniesienia kosztów związanych z wymienionymi szkodami. Odpowiedzialność cywilna może być kontraktowa (powstaje w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania z powodów, za które odpowiada dłużnik) bądź deliktowa (powstaje poza stosunkiem zobowiązaniowym i jest związana ze szkodą wyrządzoną czynem niedozwolonym).

Ubezpieczyciele ograniczają swoją odpowiedzialność do szkód rzeczywistych (*damnum emergens*), wyłączając szkody hipotetyczne. Umowa może dotyczyć zarówno okresu (najczęściej rok) lub określonego projektu, zadania itp.

Świadczenie główne zakładu ubezpieczeń zawiera w sobie zapłatę odszkodowania w granicach odpowiedzialności ubezpieczającego, maksymalnie do wielkości sumy gwarancyjnej. Dodatkowo zalicza się też koszty pracy rzeczoznawców zaakceptowanych przez ubezpieczyciela oraz wydatki za poniesione szkody w celu minimalizacji strat lub koszty sprawy sądowej o roszczenia na rzecz osób trzecich (prowadzonej na polecenie lub za aprobatą zakładu ubezpieczeń). Świadczenie obejmuje zwykle ponadto koszty postępowania pojednawczego. Dodatkowe świadczenia z reguły wymagają wcześniejszych uzgodnień z zakładem ubezpieczeń, są też bardzo często ograniczone procentem sumy gwarancyjnej. Ubezpieczenie nie obejmuje zwykle szkód spowodowanych przez osoby, które nie miały uprawnień do wykonywania określonych czynności lub będące następstwem naruszenia praw autorskich, jak również kar umownych i odszkodowań spowodowanych odstąpieniem od umowy.

3. Umowa ubezpieczenia kredytu kupieckiego

Kredyt kupiecki jest zwyczajowym odroczeniem zapłaty za dostarczone towary i jego zadaniem jest usprawnienie obrotu gospodarczego. Przy nasilającej się konkurencji, udzielanie kredytu kupieckiego zwiększa znacznie krąg odbiorców. Tak jak w przypadku każdego kredytu istnieje niebezpieczeństwo jego niespłacenia. Dłużnik może zbankrutować lub odmówić zapłaty za dostarczony towar lub usługę. W sytuacji gdy dochodzenie swoich wierzytelności może trwać latami i niekoniecznie zostać uwieńczone sukcesem, brak zapłaty za poważny kontrakt może naruszyć stabilność finansową nawet dużej firmy. Aby uniknąć takiej sytuacji można wykupić ubezpieczenie kredytu kupieckiego. Ochroną ubezpieczeniową objęte są należności jakie przysługują ubezpieczającemu od dłużnika, jeśli szkoda (niewypłacenie należności) powstała wskutek:

- upadłości dłużnika ogłoszonej prawomocnym postanowieniem sądu,
- odmowy ogłoszenia upadłości, jeśli majątek nie jest wystarczający na zaspokojenie kosztów postępowania,

- otwarcia postępowania układowego z dłużnikiem,
- przystąpienia do postępowania układowego z dłużnikiem,
- prawomocnego ukończenia nieskutecznego postępowania egzekucyjnego (nie nastąpiło pełne zaspokojenie roszczeń),
- upłynięcia okresu zwłoki (30-180 dni, zależy od konkretnej umowy) w zapłacie należności (prolongata powoduje wydłużenie tego okresu o czas jej trwania).

Ubezpieczeniem objęte są rzeczy lub usługi sprzedane w ramach działalności prowadzonej we własnym imieniu i na własną rzecz, o ile zostały zaakceptowane przez dłużnika w sposób ogólnie przyjęty. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje należności potwierdzone fakturami wraz z podatkiem od towarów i usług oraz poniesionymi z tytułu sprzedaży kosztami transportu, ubezpieczenia oraz wystawienia weksla.

Do głównych wyłączeń należą:

- koszty uboczne (odsetki, kary umowne, straty w różnicach kursowych itp.),
- należności od dłużników, których upadłości nie można ogłosić,
- należności od dłużników, którzy mają decydujący wpływ na ubezpieczającego lub na odwrót, gdy ubezpieczający ma decydujący wpływ na dłużnika.

Wyłączenie dotyczy również sytuacji, gdy szkoda powstała w wyniku:

- wojny, stanu wyjątkowego, aktów terroru, strajków lub zamieszek społecznych,
- nacjonalizacji, komunalizacji, wywłaszczenia lub konfiskaty majątku dłużnika,
- państwowych utrudnień w transferze towarów lub płatności,
- działania nadzwyczajnych sił przyrody.

Umowa ubezpieczenia jest zawierana zwykle na 1 rok, czasami na 6 miesięcy. W zależności od przyjętego rozwiązania, może dotyczyć wszystkich, bądź wybranych kontrahentów. Kolejne rozwiązanie sprzyja antyselekcji, ubezpieczeniu najbardziej zagrożonych niewypłacalnością dłużników. Z tego powodu może skutkować relatywnie wyższą składką lub zawężeniem faktycznej ochrony ubezpieczeniowej.

Składka obliczana jest indywidualnie dla każdej umowy, na podstawie obrotu kredytowego z kontrahentami objętymi ubezpieczeniem (od kilku do kilkunastu promili sumy obrotu kredytowego ubezpieczającego). Naliczanie i opłacanie składki następuje cyklicznie za określone okresy. Często można się spotkać ze składką minimalną, którą należy wyrównać jeśli składka obliczona na podstawie obrotu jest od niej mniejsza. Standardowo w ubezpieczeniach kredytu kupieckiego występuje udział własny, który nie podlega wykupowi z uwagi na hazard motywacyjny.

Ubezpieczenie kredytu kupieckiego wymaga szeregu danych, istotnych z punktu widzenia wysokości składki. Z tego powodu ubezpieczyciel warunkuje ochronę ubezpieczeniową terminowym przedstawieniem właściwych informacji. Dla tego typu ubezpieczeń określa się tzw. limit kredytowy, który stanowi górną granicę odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń w zakresie należności przysługujących ubezpieczającemu od określonego dłużnika. Podstawą do zawarcia umowy ubezpieczenia jest wniosek, który zawiera informacje dotyczące współpracy z dłużnikiem takie jak:

- informacje o zawartych kontraktach,
- obroty terażniejsze i planowane (w tym obroty w kredycie),
- stan obecny i historia zadłużenia,
- informacje o terminach płatności (ustalonych i rzeczywistych).

Liczba informacji, które należy dostarczyć, różni się w zależności od kwoty oczekiwanego limitu. Należy przy tym pamiętać, iż zakład ubezpieczeń sam również będzie poszukiwał informacji na temat kontrahenta. Ubezpieczycielom, prowadzącym własne wywiady, może wystarczyć do określenia limitu kredytowego numer REGON. Wypłacalność dłużnika jest na bieżąco monitorowana i jej zmiany mogą skutkować zmianami limitu kredytowego lub nawet cofnięciem limitu w trakcie trwania umowy. Cofnięcie limitu nie odnosi się do sprzedaży poprzedzającej dzień otrzymania ubezpieczeń takiej informacji od ubezpieczyciela. Należności, które przekraczają limit mogą być stopniowo, równocześnie z regulowaniem przez dłużnika należności, obejmowane ochroną ubezpieczeniową.

Jednym z ważnych parametrów tego ubezpieczenia jest maksymalny okres kredytu. Może on być określony taki sam dla wszystkich dłużników lub indywidualnie dla konkretnych kontrahentów. Przekroczenie tego terminu, lub przekonanie ponad wszelką wątpliwość o tym, że zdarzenie wystąpi, winno być natychmiast (przeważnie do 7 dni) zgłoszone zakładowi ubezpieczeń. Od tego momentu należności z nowo realizowanej sprzedaży z takim kontrahentem nie są już objęte ochroną ubezpieczeniową, chyba że zakład ubezpieczeń pisemnie potwierdzi kontynuację ochrony ubezpieczeniowej.

Każdy znany ubezpieczającemu fakt, który powoduje zwiększenie ryzyka niezapłacenia przez dłużnika należności, powinien być natychmiast (zwykle do 7 dni) przekazany zakładowi ubezpieczeń. Do takich zdarzeń można zaliczyć:

- zgłoszenie wniosku o upadłość,
- złożenie wniosku lub otwarcie postępowania układowego,
- złożenie wniosku lub otwarcie postępowania likwidacyjnego,
- wstrzymanie dostaw do dłużnika z powodu jego złej sytuacji płatniczej,
- niemożność realizacji czeku lub weksla,
- zaciągnięcie przez dłużnika nowych zobowiązań, które mogą ponad miarę obciążyć jego zdolność do spłacania należności.

Do obowiązków ubezpieczającego należy również podejmowanie wszelkich możliwych czynności, które ograniczyłyby ryzyko powstania szkody, bądź zmniejszyły jej wysokość. Wszelkie ugody z dłużnikiem mogą być zawarte jedynie za zgodą zakładu ubezpieczeń, który sam może zalecić, bądź podjąć w imieniu ubezpieczającego, czynności zmierzające do zmniejszenia ryzyka lub straty (np. zawarcie z dłużnikiem porozumienia o zabezpieczeniu należności). Wówczas koszty takiego postępowania są traktowane jako szkoda objęta ochroną ubezpieczeniową. Od momentu zawarcia umowy ubezpieczenia, ubezpieczyciel ma prawo wglądu i wykonywania kopii dokumentów związanych z wykonywaniem umowy. Prawo to obejmuje też ściśle określony okres po wypłacie odszkodowania.

Nie jest dozwolone zrzeczenie się należności, bądź jakiegokolwiek ograniczenie praw zabezpieczających świadczenie dłużnika, bez uprzedniej zgody zakładu ubezpieczeń. To samo tyczy się przenoszenia wierzytelności, które są zabezpieczeniem dokonania płatności na rzecz ubezpieczającego.

Świadczenie obliczane jest jako należności z dnia zaistnienia zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową i inne koszty zaliczane do szkody. Świadczenie jest pomniejszane o należności, które:

- nie są objęte ubezpieczeniem,
- mogą być potrącone jako wierzytelności dłużnika względem ubezpieczającego,

- stanowią równowartość rzeczy i kwot odzyskanych przez zastrzeżenie prawa własności, lub
- są kwotami odzyskanymi w wyniku realizacji innych zabezpieczeń.

Ubezpieczyciel może ograniczyć świadczenie do wielokrotności składki.

W przypadku, gdy nie można stwierdzić w jakiej części odzyskane środki były objęte ochroną ubezpieczeniową, stosuje się zasadę proporcji należności ubezpieczonych do nieubezpieczonych.

Wypłata odszkodowania jest równoznaczna z przejściem roszczeń ubezpieczającego względem dłużnika na zakład ubezpieczeń do wysokości wypłaconego świadczenia. To samo dotyczy wierzytelności osób trzecich odpowiedzialnych za wypłatę należności przez dłużnika oraz innych zabezpieczeń. Ubezpieczający może zlecić ubezpieczycielowi dochodzenie i egzekwowanie należności przewyższających wypłacone odszkodowanie. Wszelkie ustalenia między ubezpieczającym i zakładem ubezpieczeń winny być dokonywane w formie pisemnej. Niektóre informacje, jak chociażby wiadomość o szkodzie, mogą wymagać specjalnego sposobu powiadomienia np. faks i list polecony ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Niedopełnienie obowiązków nałożonych na ubezpieczającego może skutkować odmową wypłaty przez ubezpieczyciela części lub całości odszkodowania.

4. Gwarancja ubezpieczeniowa

Gwarancja ubezpieczeniowa jest powszechnie stosowanym instrumentem finansowym. Sprowadza się do zagwarantowania wypłaty przez gwaranta (zakład ubezpieczeń) na rzecz beneficjenta gwarancji (gwarantariusza) określonego świadczenia pieniężnego w sytuacji zajścia wymienionego w gwarancji zdarzenia losowego. Obowiązek zapłaty, przez gwaranta, sumy gwarancji jest zwykle zobowiązaniem nieodwołalnym i bezwarunkowym. W praktyce życia gospodarczego, gwarancja ubezpieczeniowa, udzielana jest zazwyczaj na zlecenie dłużnika (kontrahenta) w celu wzmocnienia pewności spłaty zadłużenia.

Gwarancja ubezpieczeniowa ma szerokie zastosowanie i umożliwia rozwój działalności bez potrzeby angażowania własnych kapitałów. Stosuje się ją w wielu obszarach, np.:

- gwarancja ubezpieczeniowa zapłaty wierzytelności kontraktowych,
- gwarancja ubezpieczeniowa zapłaty zobowiązań z tytułu podatku akcyzowego,
- gwarancja ubezpieczeniowa zapłaty długu celnego (stosowana przez importerów),
- gwarancja ubezpieczeniowa należytego wykonania kontraktu,
- gwarancja ubezpieczeniowa zwrotu zaliczki,
- gwarancja ubezpieczeniowa właściwego usunięcia wad lub usterek,
- gwarancja ubezpieczeniowa zapłaty za roboty budowlane (często stosowana w budownictwie),
- gwarancja ubezpieczeniowa zapłaty *wadium* (tzw. gwarancja wadialna),
- gwarancja ubezpieczeniowa zapłaty cła i innych opłat z tytułu operacji z wykorzystaniem karnetów TIR,

- gwarancja ubezpieczeniowa wykonania zobowiązań z tytułu świadczonych usług turystycznych.

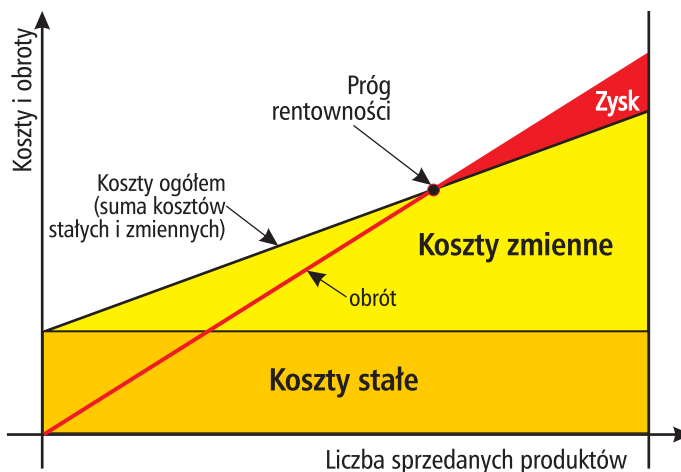
O wystawienie gwarancji występuje dłużnik, który w sytuacji jej wykorzystania jest zobowiązany do zwrotu zakładowi ubezpieczeń kwoty wypłaconej gwarancji. Wszystkie poważniejsze projekty infrastrukturalne wykorzystują gwarancje ubezpieczeniowe w trakcie poszczególnych etapów inwestycji.

5. Ubezpieczenie *business interruption*

Business interruption stanowi jeden z bardziej skomplikowanych produktów ubezpieczeniowych. Jest to ubezpieczenie z pogranicza technicznych i finansowych. Sama procedura wymagana przy zawarciu takiej umowy może bardzo korzystnie wpłynąć na świadomość potencjalnych niedociągnięć, a przez to skuteczniejszą działalność, i jest przykładem kompleksowego i optymalnego wykorzystania instytucji ubezpieczenia. Idea tego ubezpieczenia polega nie tyle na wypłacie odszkodowania za zniszczone mienie, co zapewnieniu środków na w miarę sprawne funkcjonowanie uszkodzonego w czasie likwidacji szkód. Zauważono, że pomimo wypłaty odszkodowania z tytułu ubezpieczenia FLEXA, firmy które dotknęło zdarzenie losowe często bankrutowały. Po przeanalizowaniu wielu upadłości zauważono następujące prawidłowości:

- Szkada może spowodować wstrzymanie produkcji na dłuższy okres, którego nie pokryją zapasy magazynowe;
- Wycofanie się z rynku chociażby na kilka tygodni może spowodować trudności z powrotem;
- Mimo braku produkcji stale ponoszone są koszty stałe, niezależne od wielkości produkcji.

Wykres 7. Relacje między kosztami i obrotem, a rozmiarem produkcji.

Źródło: opracowanie własne.

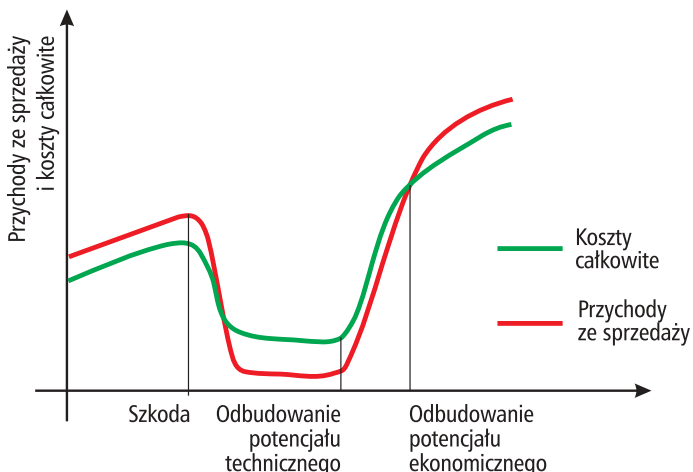
Na Wykresie 7 przedstawiono relacje występujące między kosztami ogółem (koszty stałe i zmienne), a obrotem w zależności od rozmiaru produkcji. Zmniejszenie produkcji poniżej progu rentowności powoduje, że przychody są niewystarczające dla pokrycia kosztów ogółem.

Stosowanie tylko ubezpieczenia na wypadek ognia i innych żywiołów (FLEXA) jest niewystarczające w przypadku przerwania procesu produkcji lub znaczącego ograniczenia obrotów. Wówczas bowiem pojawia się konieczność ponoszenia kosztów stałych, oraz w przypadku długotrwałej przerwy w produkcji, również kosztów odtworzenia pozycji rynkowej i zaufania klientów (np. akcje marketingowe).

Sytuację zmian relacji kosztów i przychodów przedstawia Wykres 8. W momencie powstania szkody obrót i koszty zmienne spadają. Gdy nastąpi całkowite wstrzymanie produkcji, pozostaje niewielka część przychodów, które nie są związane z obrotami, a po stronie obciążeń pozostają koszty stałe występujące także w czasie przywracania produkcji, tj. do momentu odzyskania potencjału technologicznego. Od tego momentu obrót powinien rosnąć w związku ze wznowieniem produkcji. Jednocześnie powinny rosnąć koszty zmienne. W momencie zrównania poziomu obrotu i kosztów całkowitych następuje odtworzenie potencjału ekonomicznego.

Te obserwacje przyczyniły się do stworzenia ubezpieczenia w oparciu o ryzyka określone w polisie na wypadek ognia i innych żywiołów (FLEXA), które zapewniałoby pokrycie kosztów stałych oraz sfinansowało wydatki związane z podtrzymaniem produkcji lub utrzymaniem pozycji na rynku. Celem nadrzędnym polisy ubezpieczeniowej przerw w produkcji jest utrzymanie niezmiennego poziomu obrotów z ubezpieczonej działalności. Zakłada się, że parametry finansowe przedsiębiorstwa przedstawiają normalną, zbliżoną do dotychczasowej, produkcję. Istnieje jednak wyjątek w odniesieniu do kosztów, które choć normalnie nie zaistniałyby, to jeśli służą one utrzymaniu salda obrotów, a co za tym idzie również zysku, podlegają pokryciu ubezpieczeniowemu. Zysk będący przedmiotem ubezpieczenia jest bardzo dokładnie określony i różni się od definicji księgowej.

Wykres 8. Relacje przychodów ze sprzedaży i kosztów całkowitych w przypadku zaistnienia szkody

Źródło: opracowanie własne.

Ubezpieczenia na wypadek przerw w produkcji są często tworzone indywidualnie dla poszczególnych firm, dlatego treść i szczegółowe warunki umowy ubezpieczenia mogą się między sobą różnić. Szczególną uwagę należy zwrócić na klauzule dotyczące zakresu pokrycia ubezpieczeniowego oraz warunków wypłaty świadczeń. Ubezpieczenie przerw w produkcji zbudowane jest na bazie ubezpieczenia FLEXA, a zakres pokrywanych zdarzeń powinien być ten sam. Działają obie polisy albo żadna. Polisa ubezpieczenia na wypadek przerw w produkcji jest najczęściej sprzedawana z ubezpieczeniem FLEXA.

Szkoda powinna być rzeczowa i być następstwem określonej w umowie bezpośredniej przyczyny. Przerwa w produkcji może nastąpić z przyczyny wewnętrznej lub zewnętrznej. Jeśli w wyniku pożaru spłonie nam np. lakiernia, to ubezpieczenie na wypadek pożaru pokryje straty związane z odtworzeniem tejże lakierni. Natomiast ubezpieczenie *business interruption* zrekompensuje odpowiednią część kosztów stałych, utracony zysk i sfinansuje również koszty chwilowego, na czas odbudowania własnej, wynajmowania innej lakierni. Koszty zmienne, czyli koszty które zależą od rozmiaru produkcji, są nieubezpieczone, gdyż ulegają redukcji wraz ze zmniejszeniem produkcji. Dlatego to nie one stanowią źródło problemów dla firmy, lecz koszty stałe, ponoszone bez względu na rozmiary.

Podstawową kwestią z punktu widzenia ochrony ubezpieczeniowej jest właściwe obliczenie sumy ubezpieczenia. Najczęściej oblicza się ją na bazie obrotów, tj. od obrotów odejmując koszty zmienne i korygując o zmianę stanu zapasów. Sumą ubezpieczenia są więc koszty stałe oraz potencjalny zysk netto. Tak obliczona kwota jest nazywana zyskiem brutto, nie jest to jednak zysk brutto w rozumieniu księgowym. Ubezpieczenie obejmuje zarówno całkowite wstrzymanie produkcji jak i jej częściowe ograniczenie.

Warto przy okazji zaznaczyć, że koszty powszechnie uznawane za zmienne nie zawsze muszą rosnać wprost proporcjonalnie do zmian produkcji, obrotów itp. Wówczas analizuje się, na ile dany koszt jest stały, a na ile zmienny. Zakład ubezpieczeń przed przejściem ryzyka na własną odpowiedzialność, pragnie jak najlepiej poznać sytuację ubezpieczającego się. Oprócz zwyczajowych danych niezbędnych do identyfikacji podmiotu, potrzebne będą dokładniejsze informacje na temat samej aktywności,³¹ możliwe typowe zakłócenia działalności, poprzednie szkody, jak również szczegółowe dane finansowe wraz z prognozą.

Do obliczania należnego odszkodowania używa się najczęściej stopy zysku brutto, którą mnoży się przez zmniejszenie obrotu. Wypłacone odszkodowanie pomniejsza sumę ubezpieczenia. Zwyczajowo stosuje się klauzulę, która umożliwi dopłatę składki w celu przywrócenia pierwotnej sumy ubezpieczenia.

Ubezpieczenie przerw w produkcji posiada ściśle oznaczony okres ubezpieczenia, w którym określone szkody losowe podlegają pokryciu w ramach polisy – maksymalny okres odszkodowawczy. Jest to czas po szkodzie, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się współpracować na rzecz przywrócenia planowanego poziomu produkcji i sprze-

31. Czyli stosowany proces technologiczny, używane maszyny wraz ze specyfikacją techniczną, zużywane w procesie technologicznym materiały i surowce, zużycie energii elektrycznej, w tym stopień uzależnienia i przewidywany czas ponownego przyłączenia, pracownicy w kontekście ich kwalifikacji i lokalnego rynku pracy.

daży. Maksymalny okres odszkodowawczy liczy się od daty wystąpienia szkody pod warunkiem, że nastąpiła ona w czasie obowiązywania polisy, czyli w okresie ubezpieczenia. Powinien być on zatem dostatecznie długi, aby mogło nastąpić odtworzenie planowanej sprawności operacyjnej firmy. Maksymalny okres odszkodowawczy może wykraczać poza okres na który została wystawiona polisa.

WAŻNE:

Ubezpieczenia dla podmiotów gospodarczych, z uwagi na zakres i przedmiot ochrony ubezpieczeniowej, są dość skomplikowane. Wymagają profesjonalnej obsługi już na etapie planowania i projektowania. Dlatego też, przedsiębiorcy korzystają z usług brokerów ubezpieczeniowych, którzy działają w ich imieniu i na ich rzecz. Z uwagi na wiedzę i doświadczenie są nie tylko pośrednikami, ale również doradcami ubezpieczeniowymi. W ramach kompleksowego zarządzania ryzykiem broker określa potrzeby w zakresie ochrony ubezpieczeniowej, ocenia dotychczasowe programy, negocjuje z zakładami ubezpieczeń oprócz ceny ochrony ubezpieczeniowej, również jej zakres i ewentualne wyłączenia. Broker służy również pomocą w procesie likwidacji szkód.